

Webinar dla interesariuszy:
Turystyka w obszarach Światowego
Dziedzictwa na przykładzie Wysp Galapagos

Warszawa/Quito, 9 listopada 2022 r.

Program webinaru

- ☐ Cel webinaru
- ☐ Przedstawienie ekspertów
- ☐ O Galapagos
- ☐ Wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO
- ☐ Funkcjonowanie Galapagos
- ☐ Porównanie Galapagos i Puszczy Białowieskiej

Cel webinaru

- prezentacja dobrych praktyk w zakresie udostępniania i wykorzystania do rozwoju społeczno-gospodarczego obiektów światowego dziedzictwa,
- rozpoznanie możliwości zastosowania dobrych praktyk w Puszczy Białowieskiej

Eksperci

LUIS HUMBERTO CONEJO AMAGUAÑA

Lokalny przewodnik. Ekwadorczyk i jak o sobie mówi „Polak z wyboru”. Spędził ponad 20 lat w Polsce, gdzie nauczył się języka polskiego. Przeszło 8 lat temu wrócił do Ameryki Południowej, gdzie pracuje m.in. jako przewodnik dla turystów z naszego kraju.

GRZEGORZ RĄKOWSKI

Dr nauk przyrodniczych, absolwent Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, specjalność zoologia. Specjalista w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu oraz turystyki zrównoważonej.

Uczestnik kilkudziesięciu krajowych i zagranicznych programów i projektów z tego zakresu, w tym zespołów opracowujących plany ochrony parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów Natura 2000 oraz strategie i koncepcje rozwoju turystyki m.in. na obszarach chronionych w Polsce i w regionie Puszczy Białowieskiej. Autor ponad 40 publikacji książkowych, w tym przewodników turystycznych i monografii obszarów chronionych w Polsce, oraz autor i współautor kilkudziesięciu artykułów naukowych z zakresu swojej specjalności.

Wyspy Galapagos

Czym są Wyspy Galapagos?

- Galapagos to archipelag pochodzenia wulkanicznego na Oceanie Spokojnym, na wysokości równika, ok. 1 000 km na zachód od wybrzeża Ameryki Południowej.
- Wyspy należą do Ekwadoru, a ich powierzchnia wynosi ok. 8 tys. km² (dla porównania Warszawa ma powierzchnię 517,2 km²).

Wyspy Galapagos

Skąd nazwa?

Wyspy Galapagos

Historia Galapagos

Najnowsza historia Wysp Żółwich rozpoczęła się w **1959 roku**, gdy powstał Park Narodowy Galapagos, który chroni ponad 97% obszaru archipelagu. Wówczas została założona Fundacja Karola Darwina, zaś w **1964 roku** w Puerto Ayora na wyspie Santa Cruz założono Stację Badawczą im. Karola Darwina.

W **1965 roku** zapoczątkowano program repatriacji żółwi słoniowych.

Wyspy Galapagos

Historia Galapagos

W **1984** roku Park Narodowy Galapagos został ogłoszony rezerwatem biosfery UNESCO.

Od **1978 roku** wyspy znajdują się na liście światowego dziedzictwa UNESCO, w **2001 roku** wpis został poszerzony przez włączenie rezerwatu morskiego.

Wyspy Galapagos

Dlaczego zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO?

- Ze względu na naturalne piękno wysp,
- różnorodność i wyjątkowość gatunków, które zamieszkują,
- ich wulkaniczne pochodzenie,
- ich dynamikę geologiczną z ciągłymi zmianami i różnorodnością formacji,
- Uważane są za żywe laboratorium procesów ewolucyjnych, które wciąż trwają,
- **procesy te umożliwiły rozwój dużej liczby gatunków zwierząt i roślin, które nie występują nigdzie indziej na świecie.**

Wyspy Galapagos

Dlaczego zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO?

To wszystko czyni Galapagos bardzo wyjątkowym miejscem o globalnym znaczeniu dla wspólnego dziedzictwa ludzkości.

Wyspy Galapagos

Od jak dawna są wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO?

Park Narodowy Galapagos został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego **8 września 1978 roku** przez Komitet Dziedzictwa UNESCO, był to pierwszy obiekt wpisany na tę prestiżową listę i jeden z nielicznych, który spełnia 4 kryteria przyrodnicze ustalone przez organizację, aby otrzymać to oznaczenie. Później, **2 grudnia 2001 r.**, w deklaracji uwzględniono również Rezerwat Morski Galapagos.

Wyspy Galapagos

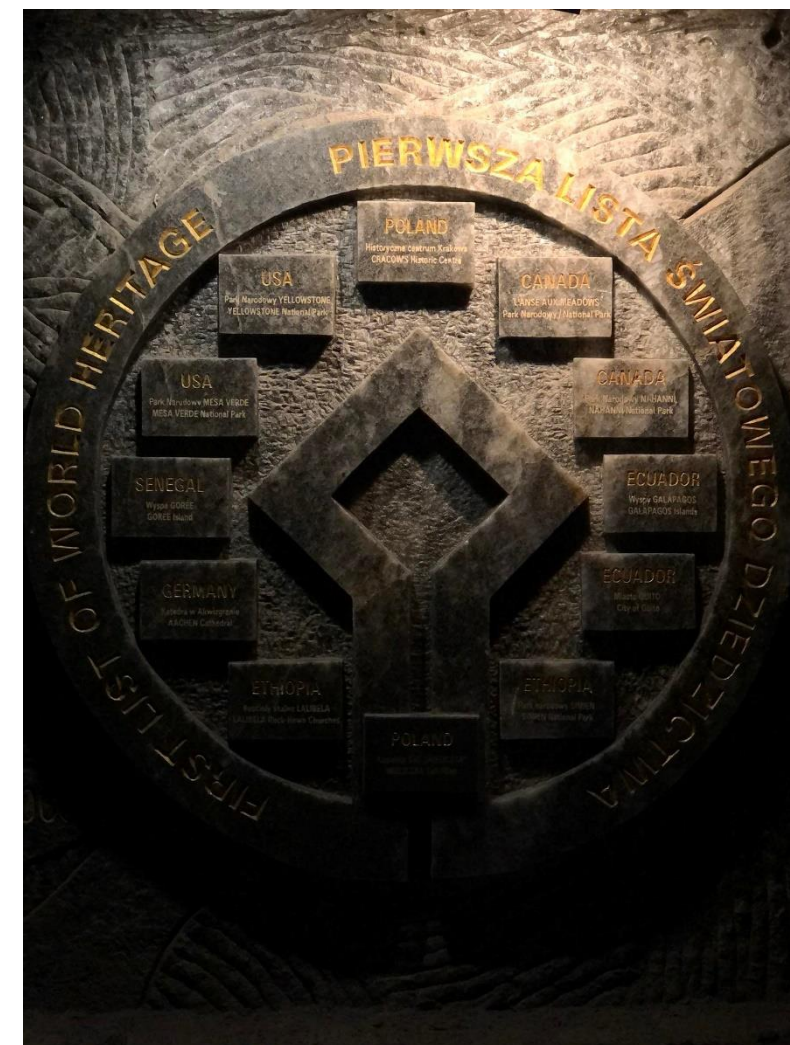
Od jak dawna są wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO?

Jako ciekawostka:

Na pierwszej Liście Światowego Dziedzictwa

UNESCO pojawiły się również dwa obiekty z Polski:

- Historyczne Centrum Krakowa
- oraz Wieliczka (z której pochodzi zdjęcie).

Wyspy Galapagos

Na bazie jakich kryteriów zostały wpisane na Listę?

VII. obejmować wyjątkowe zjawiska przyrodnicze lub tereny szczególnego naturalnego piękna i o znaczeniu estetycznym

VIII. przedstawiać szczególne świadectwo ważnych etapów w historii planety, zawierające ślady dawnego życia, istotnych toczących się procesów geologicznych; tworzących formy ukształtowania terenu lub istotne formacje geomorficzne lub fizjograficzne

Wyspy Galapagos

Na bazie jakich kryteriów zostały wpisane na Listę?

- IX.** przedstawiać szczególny przykład toczących się procesów ekologicznych i biologicznych, istotnych dla ewolucji i rozwoju lądowych, słodkowodnych, przybrzeżnych i morskich ekosystemów lub społeczności roślin i zwierząt
- X.** obejmować najważniejsze środowiska przyrodnicze do ochrony różnorodności form życia, łącznie z zagrożonymi gatunkami o uniwersalnej wartości z punktu widzenia nauki i konserwacji.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Zdecydowanie najbardziej widoczne zmiany dotyczą aspektów ekonomicznych i bezpieczeństwa.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Wyspy Galapagos uważane są za najbezpieczniejszą prowincję w całym Ekwadorze.

Po przybyciu na wyspy musimy przedstawić:

- ☐ Kartę Turysty,
- ☐ bilet powrotny do kontynentalnego Ekwadoru,
- ☐ deklarację nieprzewożenia produktów pochodzenia organicznego.

Jak również opłacić odpowiednie podatki:

- ☐ Cudzoziemcy 100 USD
- ☐ Ekwadorczycy 6 USD

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Mieszkańcy wysp ze względu na to, że znajdują się w parku narodowym, bardzo szanują i chronią zwierzęta.

Grzywny za zranienie, zabicie lub polowanie na zwierzęta na wyspach są bardzo wysokie (nawet kilkanaście tysięcy dolarów).

Dodatkowo, takiej osobie może nawet grozić kara więzienia.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Wpisanie wysp na Listę Światowego Dziedzictwa wygenerowało większą atrakcyjność turystyczną krajową i zagraniczną, a to generuje więcej źródeł zatrudnienia związanych z turystyką:

sklepy, restauracje, bary, hotele, wypożyczalnie łodzi, wycieczki statkiem między wyspami, doradztwo itp.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Turystyka związana z morzem daje zatrudnienie ponad dwóm trzecim wszystkich pracujących na wyspach, przynosząc dochód 178 milionów dolarów rocznie.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

W 2019 roku PKB na mieszkańca Galapagos wyniósł 7592 USD, podczas gdy PKB na mieszkańca Ekwadoru wyniósł 6318 USD.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Badanie przygotowane przez Centrum Badań Ekonomicznych Szkoły Politechnicznej Wybrzeża (ESPOL) i sponsorowane przez Izbę Przemysłu i Produkcji (CIP) wskazuje, że w Ekwadorze, a zwłaszcza na Wyspach Galapagos, turystyka sprzyja tworzeniu zatrudnienia i promuje działalność gospodarczą archipelagu, stając się przemysłem zazębiającym się z innymi sektorami złożonymi z lokalnych dostawców, przewodników przyrodników, przewoźników, przedsiębiorstw, m.in. bezpośrednio uzależnionych od turystyki.

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Wysp Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wpłynęło na ich funkcjonowanie?

Wyspy Galapagos

Czy są jakieś ograniczenia podczas pobytu na wyspach?

Rozpoczynając podróż na wyspy, pierwszą rzeczą, którą trzeba zrobić, to opłacić Kartę Kontroli Tranzytu o wartości 20 USD.

Karta kontroli tranzytu (TCT) jest obowiązkowym wymogiem, który musi być spełniony przez wszystkie osoby, które chcą odwiedzić prowincję Galapagos (nie tylko jako turyści).

Ten dokument jest środkiem stosowanym w celu kontroli migracji osób i należy go przedstawić zarówno przy wjeździe, jak i przy opuszczeniu prowincji Galapagos.

Wyspy Galapagos

Czy są jakieś ograniczenia podczas pobytu na wyspach?

Przed wjazdem do prowincji Galapagos każda osoba musi zakwalifikować się do jednej z kategorii migracyjnych ustanowionych przez prawo, którymi są: rezydent czasowy lub tymczasowy.

Turysta krajowy lub zagraniczny może przebywać w prowincji Galapagos i wjeżdżać kilka razy, do 60 dni w ciągu roku bez możliwości przedłużenia, liczonych od daty pierwszego wjazdu do tej prowincji, za każdą odbytą podróż musi zapłacić wartość Karty Kontroli Tranzytu (TCT).

Wyspy Galapagos

Czy są jakieś ograniczenia podczas pobytu na wyspach?

Następnie przychodzimy przez filtry kontrolne i kwarantannowe dla produktów zabronionych na Wyspach Galapagos, takich jak np. produkty organiczne.

Wyspy Galapagos

Produkty, których nie wolno wywodzić na Galapagos

Wybrane produkty, których nie wolno wywodzić na Galapagos, ponieważ zmieniają jego ekosystem:

- ☐ Plastikowe sztucce, kubki, słomki,
- ☐ Plastikowe torby typu T-shirt,
- ☐ Butelki jednorazowe,
- ☐ Ziemia i piasek (przemieszczając się między wyspami jesteśmy zobligowani do przepłukania obuwia w specjalnym pojemniku).

**Za wwiezienie produktu niedozwolonego grozi kara grzywny,
która wynosi od 675,00 do 20 250,00 dolarów.**

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO
oceniają sami mieszkańcy?

Wyspy Galapagos

Jak wpisanie Galapagos na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO
oceniają sami mieszkańcy?

Wyspy Galapagos

Wyspy Galapagos są wyjątkowe, ale nie jedyne

- Park Narodowy Machalilla
- Manta
- Puerto Lopez

Wyspy Galapagos a Puszcza Białowieska

Różnice

	PN Galapagos	Puszcza Białowieska (część polska)
Powierzchnia	Lądowa: ok. 8000 km ² , Morska: ok. 17 000 tys. km ²	Ok. 600 km ²
Charakter przyrodniczo krajobrazowy	Liczne wyspy i otaczający je ocean	Jeden zwarty obszar leśny
Ekosystemy	Liczne unikatowe ekosystemy wyspiarskie (w tym nadmorskie, pustynne, leśne i górskie) oraz ekosystem wodny	Jeden jednolity ekosystem leśny, niegdyś dość rozpowszechniony w Europie, obecnie jako relik, zachowany jedynie w Puszczy Białowieskiej
Charakter flory i fauny	Składa się w znacznej części z gatunków endemicznych, nie występujących nigdzie indziej na świecie	Składa się głównie z gatunków rodzimych, w tym wielu takich, które stały się rzadkie, ze względu na zagładę ich siedlisk w Polsce i w Europie
Ochrona przyrody	97% powierzchni wysp podlega ścisłej ochronie jako park narodowy	Ścisłą ochroną jako park narodowy objęto ok. 10,5 tys. ha, czyli ok. 17,5% powierzchni Puszczy Białowieskiej
Dostęp do obiektu	Utrudniony, ze względu na wyspiarskie położenie, liczba turystów jest ściśle reglamentowana.	Nieograniczony, reglamentowana jest tylko liczba turystów odwiedzających obszar ochrony ścisłej parku narodowego
Odwiedzający	W zdecydowanej większości turyści zagraniczni	W zdecydowanej większości turyści krajowi
Dochody z turystyki	Stanowią od 50% do 75% dochodów mieszkańców wysp	Dochody z turystyki (poza samą miejscowością Białowieżą), stanowią jedynie niewielkie uzupełnienie dochodów mieszkańców regionu

Wyspy Galapagos a Puszcza Białowieska

Podobieństwa

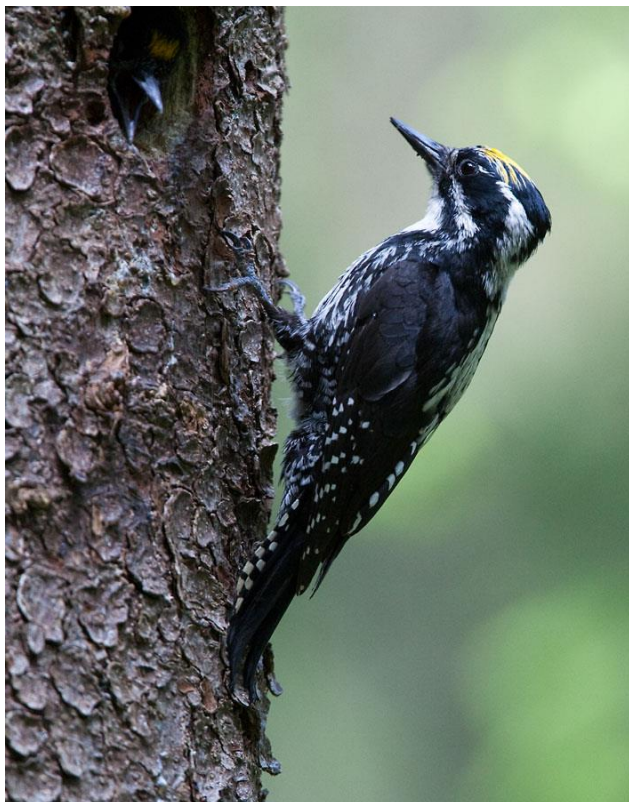
	PN Galapagos	Puszcza Białowieska
Rok wpisania na listę dziedzictwa przyrodniczego UNESCO	1978	1979
Rozpoznawalność obiektu	Najbardziej znany na świecie obszar chroniony Ekwadoru	Najbardziej znany na świecie obszar chroniony Polski
Znaczenie naukowe	Wyspy są miejscem występowania licznych rzadkich gatunków oraz obszarem, na którym można obserwować niezakłócone naturalne procesy przyrodnicze	Puszcza jest miejscem występowania licznych rzadkich gatunków oraz obszarem, na którym można obserwować niezakłócone naturalne procesy przyrodnicze
Restytucja rzadkich gatunków	Wyspy Galapagos są znane na świecie jako miejsce udanej restytucji żółwia słoniowego oraz jego licznych podgatunków	Puszcza Białowieska jest znana na świecie jako miejsce udanej restytucji żubra europejskiego
Badania naukowe	Wyspy są miejscem prowadzenia licznych badań przez instytucje naukowe z całego świata	Puszcza Białowieska jest miejscem prowadzenia licznych badań przez polskie instytucje naukowe, także we współpracy z instytucjami zagranicznymi
Liczba turystów rocznie	Ok. 200 tys. (2014)	Ok. 160 tys. (2020)

Charakter obecnego ruchu turystycznego w Puszczy Białowieskiej

- ❑ Skupia się on niemal wyłącznie w Białowieskim Parku Narodowym (BPN) i w samej Białowieży
- ❑ Liczba turystów odwiedzających BPN w ciągu ostatnich kilku lat wynosiła ok. 160 tys. osób
- ❑ Większość z nich odwiedzała jedynie rezerwat pokazowy żubrów, ok. połowa zwiedzała również Muzeum Przyrodnicze BPN, a nie więcej niż 20 tys., czyli ok. 12% uczestniczyła w wycieczce pieszej (z przewodnikiem) po trasie przyrodniczej w strefie ochrony ścisłej BPN.
- ❑ Zdecydowana większość turystów odwiedzających BPN to turyści krajowi.
- ❑ Dochody z turystyki zasilają głównie budżety mieszkańców Białowieży, i w mniejszym stopniu, Hajnówki, jako miejscowości tranzytowej.

Szanse rozwoju turystyki w regionie związane z powiększeniem obszaru UNESCO na całą polską część Puszczy

- ❑ Wykorzystanie obiektu Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego UNESCO do turystycznej promocji całego regionu.
- ❑ Możliwość zainteresowania turystów innymi, poza BPN, cennymi przyrodniczo obszarami Puszczy Białowieskiej.
- ❑ Możliwość zwiększenia ruchu turystycznego w regionie, bez zwiększania presji turystycznej na najcenniejszy przyrodniczo obszar ochrony ścisłej BPN.
- ❑ Możliwość utworzenia nowych lokalnych centrów turystycznych, poza Białowieżą i Hajnówką.
- ❑ Możliwość stworzenia atrakcyjnych produktów turystycznych, obejmujących zwiedzanie Puszczy Białowieskiej poza parkiem narodowym, dla turystów zainteresowanych przyrodą (np. miłośników obserwacji ptaków).

Szanse rozwoju turystyki w regionie związane z powiększeniem obszaru UNESCO na całą polską część Puszczy

- ❑ Możliwość zainteresowania turystów walorami kulturowymi obrzeży Puszczy Białowieskiej, w tym zespołami unikatowego, najlepiej w kraju zachowanego bogato zdobionego budownictwa drewnianego w okolicznych wsiach.
- ❑ Możliwość wykorzystania w ofertach turystycznych bogatych tradycji kulinarnych regionu (potrawy regionalne serwowane w lokalnych restauracjach i kwaterach agroturystycznych).
- ❑ Możliwość wykorzystania w ofertach turystycznych różnorodności kulturowej regionu (świątynie i cmentarze różnych wyznań, sanktuaria religijne, „święte miejsca”, źródła z cudowną wodą).
- ❑ Wykorzystanie w ofertach turystycznych organizowanych w regionie imprez kulturalnych, jak np. Festiwal Muzyki Cerkiewnej w Hajnówce czy festiwal folkowy w Czeremsze.

Przewidywany potencjalny wpływ funkcjonowania obszaru UNESCO „Puszcza Białowieska” na turystykę w regionie

- ❑ Wzrost krajowego i zagranicznego ruchu turystycznego w regionie, w tym poza Białowieżą i BPN
- ❑ Zmiana struktury ruchu turystycznego, z wykorzystaniem obszarów poza BPN, dotychczas rzadko odwiedzanych lub nieodwiedzanych przez turystów.
- ❑ Rozwój infrastruktury turystycznej na obrzeżach Puszczy Białowieskiej
- ❑ Rozwój lokalnych podmiotów gospodarczych w branżach bezpośrednio i pośrednio związanych z turystyką

Przewidywany potencjalny wpływ funkcjonowania obszaru UNESCO „Puszcza Białowieska” na turystykę w regionie

- ❑ Aktywizacja regionu poprzez turystykę i wzrost wpływów z turystyki w budżetach samorządowych
- ❑ Wzrost dochodów z turystyki w indywidualnych budżetach mieszkańców regionu.
- ❑ Zachowanie i skuteczna ochrona unikatowego krajobrazu kulturowego regionu, w tym zespołów zabytkowej zabudowy wiejskiej, jako atrakcji przyciągającej turystów
- ❑ Promocja i stworzenie wyrazistego wizerunku regionu Puszczy Białowieskiej, jako unikatowego w skali krajowej i światowej obiektu o wyjątkowych walorach, nie tylko przyrodniczych, ale także kulturowych.

Dziękujemy!

ios.edu.pl/bialowieza-forest/

puszcza@ios.edu.pl

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej